

KUTSESTANDARD

KUTSENIMETUS

Kutsetase	Kutsenimetus	Spetsialiseerumine	Nimetus kutsetunnistusel
I	Sadulsepp	puudub	Sadulsepp I
II	Sadulsepp	puudub	Sadulsepp II
III	Sadulsepp	puudub	Sadulsepp III
IV	Sadulsepp-restauraator	puudub	Sadulsepp-restauraator IV
V	puudub	puudub	puudub

Eesti kutsete süsteemis on I kutsetase madalaim ja V kõrgeim. Kõikidel kutsetel ei ole kõiki tasemeid. Kutsetasemete definitsioonid on ära toodud kutsestandardi osas C.4.

A osa TÖÖ KIRJELDUS

A.1 TÖÖVALDKOND

Sadulsepad leiavad tööd pehmet mööblit tootvates ettevõtetes, võivad töötada auto- ja lennukitööstuses, laevaehituses ja teistes ettevõtetes, mis tegelevad oma toodete polsterdamisega.

A.2 TÖÖ EESMÄRK JA SISU

Pehme mööbli või pehmenduselementide valmistamine, remontimine ja restaureerimine.

A.3 TÖÖÜLESANDED

I kutsetase

- 1) Töökoha organiseerimine
- 2) Joonise lugemine
- 3) Tööde järjekorra kavandamine
- 4) Ettevalmistatud karkassi töötlemine
- 5) Toote osade kokku panemine
- 6) Käsiõmblemine

II kutsetase

- 1) Töökoha organiseerimine
- 2) Joonise lugemine
- 3) Tööde järjekorra kavandamine
- 4) Pehmendusmaterjalide töötlemine
- 5) Karkassi ettevalmistamine ja töötlemine
- 6) Vedruplokitööde teostamine
- 7) Polsterdustööde teostamine
- 8) Nööpide ja muu furnituuri paigaldamine
- 9) Nahatööde teostamine
- 10) Toote osade kokku panemine
- 11) Käsiõmblemine

III kutsetase

- 1) Töökoha organiseerimine
- 2) Joonise lugemine, eskiiside koostamine ja lõigete konstrueerimine
- 3) Tööde järjekorra kavandamine
- 4) Pehmendusmaterjalide töötlemine
- 5) Karkassi ettevalmistamine ja töötlemine
- 6) Vedruplokitööde teostamine
- 7) Materjalide juurdelõikamine
- 8) Masinõmblemine
- 9) Polsterdustööde teostamine
- 10) Nööpide ja muu furnituuri paigaldamine

Kutsekvalifikatsioonisüsteemi väljaarendamine

- 11) Nahatööde teostamine
- 12) Toote osade kokku panemine
- 13) Käsiõmblemine
- 14) Püstvedrude sidumine, polstrimati vormimine ja kandi õmblemine
- 15) Mööblipolstri remontimine
- 16) Juhendamine ja teiste töö korraldamine

IV kutsetase

- 1) Töökoha organiseerimine
- 2) Joonise lugemine, eskiiside koostamine ja lõigete konstrueerimine
- 3) Tööde järjekorra kavandamine
- 4) Pehmendusmaterjalide töötlemine
- 5) Karkassi ettevalmistamine ja töötlemine
- 6) Vedruplokitööde teostamine
- 7) Materjalide juurdelõikamine
- 8) Masinõmblemine
- 9) Polsterdustööde teostamine
- 10) Nööpide ja muu furnituuri paigaldamine
- 11) Nahatööde teostamine
- 12) Toote osade kokku panemine
- 13) Käsiõmblemine
- 14) Püstvedrude sidumine, polstrimati vormimine ja kandi õmblemine
- 15) Restaureerimistööde teostamine
- 16) Juhendamine ja teiste töö korraldamine

A.4 TÖÖKESKKOND JA ERIPÄRA

Sadulsepa töö toimub tervist kahjustavas keskkonnas.

Sadulsepa töö nõuab füüsilist pingutust. Sadulsepp puutub oma töös kokku tolmu ja erinevate kemikaalidega, mis võivad inimestel põhjustada allergiat.

A.5 TÖÖVAHENDID

Sadulsepa peamiseks töövahenditeks on käsitööriistad, elektrilised ja pneumaatilised käsitööriistad, õmblusmasinad ja tööpingid.

A.6 VÕIMED JA EELISTUSED

- 1) Käelise tegevuse oskus
- 2) Loomingulisus
- 3) Ruumiline kujutlusvõime

A.7 KUTSEALANE ETTEVALMISTUS

Sadulsepaks saab õppida kutseõppeasutuses ja töökohal.

B OSA KUTSENÕUDED

B.1 KOMPETENTSID

I kutsetase

Tegevused	Oskused	Teadmised
1. Töökoha organiseerimine	1.1. materjalide ja tööriistade käepärane paigutamine töökohal	a) töökeskkonna ja ohutusnõuete tundmine
2. Joonise lugemine	2.1 eskiiside ja lõigete koostamine	b) materjalide ja tööriistade tundmine
3. Tööde järjekorra kavandamine	3.1. tehnoloogiliste operatsioonide järjekorra määramine	c) märkimisvahendite

4. Ettevalmistatud karkassi töötlemine	4.1 ettevalmistatud liimitud karkassi katmine valmisõmmeldud/valmislöigatud kattematerjaliga	tundmine d) lihtsamate käsiõmblusviiside ja pistete tundmine
5. Toote osade kokkupanemine	5.1 joonise järgi toote kokkupanek	
6. Käsiõmblemine	6.1 lihtsama käsiõmbluse valdamine	

II kutsetase		
Tegevused	Oskused	Teadmised
1. Töökoha organiseerimine	1.1. materjalide ja tööriistade käepärane paigutamine töökohal	a) töökeskkonna ja ohutusnõuete tundmine b) materjalide ja tööriistade tundmine
2. Joonise lugemine	2.1 eskiiside ja lõigete koostamine	c) märkimisvahendite tundmine
3. Tööde järjekorra kavandamine	3.1. tehnoloogiliste operatsioonide järjekorra määramine	d) erinevate käsiõmblusviiside ja pistete tundmine
4. Pehmendusmaterjalide töötlemine	4.1 pehmendusmaterjalide välja lõikamine ja liimimine	e) erinevate sõlmimisviiside tundmine
5. Karkassi ettevalmistamine ja töötlemine	5.1 pehmendusmaterjalide paigaldamine karkassile 5.2 ettevalmistatud liimitud karkassi katmine valmisõmmeldud/valmislöigatud kattematerjaliga	f) erinevate vedruplokkide kinnitus- ja katmisviiside tundmine
6. Käsiõmblemine	6.1 käsiõmbluse valdamine	g) erinevate kattematerjalide omaduste tundmine
7. Masinõmblemine	7.1 lihtsamate masinõmblusviiside valdamine	
8. Toote osade kokkupanemine	8.1 joonise järgi toote kokkupanek	
9. Vedruplokitööde teostamine	9.1 vastavalt vedruploki ehitusele ja toote erisusele oskab kasutada erinevaid vedruploki kinnitus- ja katmisviise	
10. Polsterdustööde teostamine	10.1 vastavalt toote joonisele (konstruktsioonile) erinevate polsterdusmaterjalide ja polsterdusvõtete kasutamise oskus	
11. Nööpide ja muu furnituuri paigaldamine	11.1 nööpide, ilupaelte, pilastrite ja muude kaunistuste erinevad paigaldamisoskused	
12. Nahatööde teostamine	12.1 ettevalmistatud (juurde lõigatud) nahkdetailidega mööbli katmise oskus	

III kutsetase		
Tegevused	Oskused	Teadmised
1. Töökoha organiseerimine	1.1. materjalide ja tööriistade käepärane paigutamine töökohal	a) töökeskkonna ja ohutusnõuete tundmine b) materjalide ja tööriistade tundmine
2. Joonise lugemine, eskiiside koostamine ja lõigete konstrueerimine	2.1 eskiiside ja lõigete koostamine	c) polstriliikide tundmine
3. Tööde järjekorra kavandamine	3.1. tehnoloogiliste operatsioonide järjekorra määramine	d) märkimisvahendite tundmine
4. Pehmendusmaterjalide töötlemine	4.1 pehmendusmaterjalide välja lõikamine ja liimimine	e) erinevate

5. Karkassi ettevalmistamine ja töötlemine	5.1 pehmendusmaterjalide paigaldamine karkassile 5.2 ettevalmistatud liimitud karkassi katmine valmisõmmeldud/valmislõigatud katematerjaliga	käsiõmblusviiside ja pistete tundmine f) erinevate sõlmimisviiside tundmine g) erinevate õmblusmasinate tundmine h) erinevate vedruplokkide kinnitus- ja katmisviiside tundmine i) erinevate katematerjalide omaduste tundmine
6. Käsiõmblemine	6.1 käsiõmbluse valdamine	
7. Toote osade kokku panemine	7.1 joonise järgi toote kokkupanek	
8. Vedruplokitööde teostamine	8.1 vastavalt vedruploki ehitusele ja toote erisusele oskab kasutada erinevaid vedruploki kinnitus- ja katmisviise	
9. Polsterdustööde teostamine	9.1 vastavalt toote joonisele (konstruktsioonile) erinevate polsterdusmaterjalide ja polsterdusvõtete kasutamise oskus	
10. Materjalide juurdelõikamine	10.1 materjalide kalkuleerimine – säästliku kasutuse arvestusoskus juurdelõikamisel 10.2 juurdelõikuskaartide koostamise oskus ja juurdelõikusvõtete valdamine 10.3 kvaliteedikontrolli oskus kõigis toote valmistamise etappides	
11. Masinõmblemine	11.1 oskus töötada erinevaid operatsioone teostavatel õmblusmasinatel	
12. Nööpide ja muu furnituuri paigaldamine	12.1 nööpide, ilupaelte, pilastrite ja muude kaunistuste erinevad paigaldamisoskused	
13. Nahatööde teostamine	13.1 nahkdetailide juurdelõikus ja nendega mööbli katmise oskus	
14. Püstvedrude sidumine, polstrimati vormimine ja kandi õmblemine	14.1 erinevate püstvedrude sidumisviiside oskus 14.2 erinevate polstri vormimise võtete oskus	
15. Mööblipolstri remontimine	15.1 polstrikahjustuse hindamine 15.2 töödejärjekorra määramine 15.3 remonditööde teostamine	
16. Juhendamine	16.1 teiste töötajate ja õpilaste tööalase juhendamise võtete valdamine 16.2 suhtlemis- ja juhendamisoskus 16.3 aja ja vahendite planeerimine, jagamine ja ratsionaalne kasutamine 16.4 inimeste motiveerimine ja juhtimine 16.5 ohutute töövõtete kasutamise ja edasiandmise oskus	

IV kutsetase		
Tegevused	Oskused	Teadmised
1. Töökoha organiseerimine	1.1. materjalide ja tööriistade käepärane paigutamine töökohal	a) töökeskkonna ja ohutusnõuete tundmine b) materjalide ja tööriistade tundmine
2. Joonise lugemine	2.1 eskiiside ja lõigete koostamine	c) polstriliikide tundmine
3. Tööde järjekorra kavandamine	3.1 tehnoloogiliste operatsioonide järjekorra määramine	

4. Pehmendusmaterjalide töötlemine	4.1 pehmendusmaterjalide valik, välja- lõikamine ja liimimine	d) märkimisvahendite tundmine e) erinevate õmblusmasinate tundmine f) erinevate käsiõmblusviiside ja pistete tundmine g) erinevate sõlmimisviiside tundmine h) erinevate vedruplokkide kinnitus- ja katmisviiside tundmine i) erinevate katematerjalide omaduste tundmine j) mööblistiilide tundmine
5. Karkassi ettevalmistamine ja töötlemine	5.1 pehmendusmaterjalide paigaldamine karkassile 5.2 ettevalmistatud liimitud karkassi katmine valmisõmmeldud/valmislõigatud katematerjaliga	
6. Vedruplokitööde teostamine	6.1 vastavalt vedruploki ehitusele ja toote erisusele oskab kasutada erinevaid vedruploki kinnitus- ja katmisviise	
7. Materjalide juurdelõikamine	7.1 materjalide kalkuleerimine – säästliku kasutuse arvestusoskus juurdelõikamisel 7.2 juurdelõikuskaartide koostamise oskus ja juurdelõikusvõtete valdamine 7.3 kvaliteedikontrolli oskus kõigis toote valmistamise etappides	
8. Masinõmblemine	8.1 oskus töötada erinevaid operatsioone teostavatel õmblusmasinatel	
9. Polsterdustööde teostamine	9.1 vastavalt toote joonisele (konstruktsioonile) erinevate polsterdusmaterjalide ja polsterdusvõtete kasutamise oskus	
10. Nööpide ja muu furnituuri paigaldamine	10.1 nööpide, ilupaelte, pilastrite ja muude kaunistuste erinevad paigaldamisoskused	
11. Nahatööde teostamine	11.1 nahkdetailide juurdelõikuse ja nendega mööbli katmise oskus	
12. Toote osade kokku panemine	12.1 joonise järgi toote kokkupanek	
13. Käsiõmblemine	13.1 käsiõmbluse valdamine	
14. Püstvedrude sidumine, polstrimati vormimine ja kandi õmblemine	14.1 erinevate püstvedrude sidumisviiside oskus 14.2 erinevate polstri vormimise võtete oskus	
15. Restaureerimistöode teostamine	15.1 erimaterjalide ja tööriistade kasutamise oskus restaureerimistöodel	
16. Juhendamine	16.1 teiste töötajate ja õpilaste tööalase juhendamise võtete valdamine 16.2 suhtlemis- ja juhendamisoskus 16.3 aja ja vahendite planeerimine, jagamine ja ratsionaalne kasutamine 16.4 inimeste motiveerimine ja juhtimine 16.5 ohutute töövõtete kasutamise ja edasiandmise oskus	

B.2 NÕUDED KUTSEOMISTAMISEL

Kutsetase	Töökogemus	Haridustase	Muud nõuded
I kutsetase			vähemalt 40-nädalane koolitus kutseõppeasutuses või 28-nädalane koolitus

			ettevõttes
II kutsetase	2-aastane sadulsepa töökogemus		vähemalt 40-nädalane koolitus kutseõppeasutuses või 28-nädalane koolitus ettevõttes
III kutsetase	5-aastane sadulsepa töökogemus	keskharidus	vähemalt 40-nädalane koolitus kutseõppeasutuses või 28-nädalane koolitus ettevõttes omab õpilaste või teiste töötajate juhendamise kogemust
IV kutsetase	5-aastane sadulsepa töökogemus, millest 1 aasta restauraatorina	keskharidus	vähemalt 40-nädalane koolitus kutseõppeasutuses või 28-nädalane koolitus ettevõttes restarutaatori koolitus

C OSA ÜLDINFO JA LISAD
C.1 INFO KUTSESTANDARDI KOHTA

1. Kutsestandardi number kutseregistris	16-08062006-01/1p
2. Kutsestandardi koostajad	Toomas Hallik, AS Neiseri Grupp Aldo Proode, T&T MANG Jüri Minjajev, Puutööliit Märt Rahamägi, Puutööliit Rein Tedrekull, Tallinna Ehituskool Udo Lätt, AS Fleming
3. Kutsestandardi kavandi tutvustamine	25. aprill -10. mai 2006
4. Kutsestandardi kinnitaja	Metsanduse Kutsenõukogu
5. Kutsenõukogu otsuse number ja kuupäev	Otsus nr. 19/08.06.2006
6. Kutsestandardi kehtivusaeg	4 aastat
7. Kutsestandardi redaktsioon/ versioon	Esimene töötlus
8. Eesti majanduse tegevusalade klassifikaator (NACE)	Kood 36118, 36148 – mööbli viimistlus ja polsterdamine
9. Ametite klassifikaator (ISCO)	7442 – muud oskustöölised
10. Euroopa kvalifikatsioonide raamistik (EQF)	I kutsetase vastab 2. EKR tase II kutsetase vastab 3.EKR tase III kutsetase vastab 4.EKR tase IV kutsetasae vastab 5.EKR tase
11. Kutset omistav organ	
12. Kutsekoda	www.kutsekoda.ee
13. Valdkond	
14. Viited õppekavadele eesti hariduse infosüsteemis	

C.2 KUTSENIMETUS VÕORKEELES
INGLISE KEELES

LEVEL	TITLE
I	Upholsterer
II	Upholsterer
III	Upholsterer
IV	Upholsterer renovator
V	-

VEENE KEELES

УРОВЕНЬ	НАЗВАНИЕ
I	Обойщик
II	Обойщик
III	Обойщик
IV	Обойщик - реставратор

V	-
---	---

C.3 KUTSETE SÜSTEEMI TERMINID JA SELETUSED

Kutsete süsteem on kutsealaste määratluste loomise ja arendamise ning kutsete omistamise terviklik süsteem, mis loob võimalused tööturu osapooltele oma huvide sõnastamise ja kokkulepete sõlmimise kaudu tööturu tasakaalustatud arenguks. Kutsete süsteemi osad on kutsete kaardistamine, kutsestandardite väljatöötamine ja kutseomistamine.

Kutse on teatud valdkonnas tööülesannete täitmiseks vajalik kompetentsus, mille tase on määratud kutsestandardis ja millele vastavus on kinnitatud kutsetunnistuse väljastamisega kutseseaduses ettenähtud korras.

Kutsestandard on dokument, milles kirjeldatakse kutsetegevust, tööülesandeid, -keskkonda ning määratletakse kompetentsusnõuded kutseomistamiseks.

Kutsetasemed on raamistik, mille alusel klassifitseeritakse kutsesisesed kompetentsusnõuded hierarhilisse süsteemi.

- 1) I tase – isik on kompetentne tegutsema kutsealal ühesuguses olukorras, tal on kutseoskused ja -teadmised, mis on saadud enamasti kutsealasel väljaõppel, võib vajada töö käigus juhendamist ning vastutab oma tööülesannete täitmise eest;
- 2) II tase – isik on kompetentne tegutsema kutsealal erisuguses olukorras, tal on kutseoskused ja -teadmised, mis on saadud enamasti kutsealasel väljaõppel, ta on vilunud ja kogunud, töötab iseseisvalt ning vastutab oma tööülesannete täitmise eest;
- 3) III tase – isik on kompetentne tegutsema kutsealal erisuguses ja vahelduvas olukorras, tal on laialdased kutseoskused ja -teadmised, mis on saadud koolituse tulemusena, või vilumused ja kogemused, mis on saadud praktika käigus, on oma kutseala asjatundja ja on võimeline kutseoskusi ja -teadmisi edasi andma. Vajadusel jagab ressursse, korraldab teiste tööd ning vastutab selle eest;
- 4) IV tase – isik on kompetentne tegutsema kutsealal, mis eeldab tööülesannete analüüsimist ja lahendamist muutuv olukorras, tal on kutseoskused ja -teadmised; korraldab ressursside jagamist ja teiste tööd ning vastutab selle eest;
- 5) V tase – isik on kompetentne tegutsema kutsealal, mis eeldab teadmiste laiendamist, probleemide lahendamist, teaduslike teooriate ja mõistete rakendamist, olemasolevate teadmiste analüüsimist, süstematiseerimist ja edasiarendamist ning õpetamist eeldavaid tööülesandeid muutuv olukorras, omab laialdasi kutsealaseid teadmisi ja oskusi, korraldab ressursside jagamist ja teiste tööd ning vastutab selle eest.

Kutseomistamine on protsess, mille käigus hinnatakse kutset taotleva isiku kutsealase kompetentsuse vastavust kutsestandardis toodud nõuetele ja väljastatakse kutsetunnistus.

Kutsetunnistus on kutset tõendav dokument, mis tõendab isiku kutsealase kompetentsuse vastavust kutsestandardis kehtestatud nõuetele.

Kutsenõukogu on Kutsekoja juurde moodustatud tööturu osapoolte esindajatest koosnev laiapõhjaline koostööorgan, mille tegevuse eesmärk on vastavas kutsetegevuse valdkonnas kutsete süsteemi arendamine ja rakendamine.

Kutset omistav organ on juriidiline isik või riigi- või valitsusasutus, kellele on antud õigus kutseid omistada.

Kutseregister on riiklik register, mis sisaldab teavet kutsenõukogude, kutsestandardite, kutset omistavate organite ning kehtivate kutsetunnistuste kohta.

C.4 LISAD

Polsterdamisel kasutatavad töövahendid

- 1) Klambripüstol
- 2) Vatiiniklammerdaja
- 3) Käärid
- 4) Niidikäärid
- 5) Vilttraadi lõikuskäärid
- 6) Klambrieemaldaja
- 7) Lapik kruvikeeraja
- 8) Naaskel

- 9) Liimpüstol
- 10) Tuubiliim
- 11) Pihustatav liim
- 12) Haamer
- 13) Puithaamer
- 14) Sadulsepahaamer
- 15) Näpitsad
- 16) Lõiketangid
- 17) Mõõdulint
- 18) Rätsepa mõõdulint
- 19) Joonlauad – pikk ja lühike
- 20) Nurgik, lekaaljoonlaud
- 21) Sirkel
- 22) Kõverate nõelte komplekt, topeltpits, vatnikunõel
- 23) Nööpnõelad, takistusnõelad
- 24) Kriit
- 25) Tisleripliiats
- 26) Vaibanuga
- 27) Auguraud
- 28) Nahapinguti, sadulavööpinguti
- 29) Naelasõrg

Polstrimaterjalid

- 1) Siksakvedrud
- 2) Klambrid
- 3) Klambrikinnituskonksud
- 4) Löökmutrid
- 5) Ühendusklambrid
- 6) Poroloon - ka tulekindel
- 7) Fibertex
- 8) Mahuline vatiin
- 9) Silikoonkiud
- 10) Silikoonõli
- 11) Suled
- 12) Suleriie
- 13) Kangas
- 14) Nahk
- 15) Kunstmaterjalid
- 16) Tõmblukk
- 17) Masinõmblusniit
- 18) Nööbiaas
- 19) Sissetõmbenöör
- 20) Mitkal
- 21) Must fiiber
- 22) Voodriiie
- 23) Kattevatiin
- 24) Tolmuriie
- 25) Puuvillvatt
- 26) Jõhv
- 27) Džuutriie ehk kotiriie
- 28) Tuletõkkeriie
- 29) Sadulavöö
- 30) Väikesed teksid
- 31) Polstrinaelad
- 32) Ehisnaelad
- 33) Vahatatud niit
- 34) Õmblusnöör

- 35) Rullkandinöör
- 36) Vedrunöör
- 37) Papiriba naelte jaoks
- 38) Merirohi
- 39) Takk
- 40) Vatt
- 41) Kõrkjad
- 42) Niin
- 43) Erinevad stepirohukiud